

MHJN080000092023

निशाणी क्र.०५ खालील आदेश
(पारित दिनांक ०९/११/२०२३)

वादी यांनी सदरचा अर्ज आदेश ३९ नियम ०१ व ०२ दिवाणी प्रक्रिया संहिता अंतर्गत प्रतिवादी यांचे विरुद्ध तात्पुरत्या मनाई हुकूम मिळणेकरीता दाखल केला आहे.

२. वादीच्या अर्जातील कथन पुढीलप्रमाणे -

मौजे राणीउंचेगाव, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील शेतजमीन गट क्र.२६ ज्याचे एकुण क्षेत्रफळ ०२ हे. ९९ आर पैकी प्रतिवादी क्र.४ यांच्या नावे असलेले ७० आर ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

पुर्वेस - भानुदास रामा चव्हाण,

पश्चिम - शिव रस्ता,

दक्षिण - साहेबराव लिंबा चव्हाण व

उत्तर - कैलास रायकर.

मौजे राणीउंचेगाव, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील शेतजमीन गट क्र.२८ ज्याचे एकुण क्षेत्रफळ ०२ हे. ९२ आर पैकी प्रतिवादी क्र.२ यांच्या नावे असलेले ८० आर ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

पुर्वेस - सुखलाल लाड,

- पश्चिम - शिव रस्ता,
दक्षिण - गाडी रस्ता व
उत्तर - साहेबराव लिंबा चव्हाण.

मौजे कृष्णनगर, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील शेतजमीन गट क्र.५६६ ज्याचे एकुण क्षेत्रफळ ०७ हे. ०८ आर पैकी प्रतिवादी क्र.३ यांचे सामाईक असलेले ०० हे. ९७ आर क्षेत्र ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

- पुर्वेस - मांगीलाल काशिनाथ जाधव,
पश्चिम - एकनाथ भासु चव्हाण,
दक्षिण - जनार्धन भिमराव जाधव व
उत्तर - नामदेव जयसिंग राठोड.

मौजे कृष्णनगर, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील शेतजमीन गट क्र.५७२ ज्याचे एकुण क्षेत्रफळ ०३ हे. २५ आर पैकी प्रतिवादी क्र.२ यांचे नावे असलेले ०० हे. ४० आर क्षेत्र ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

- पुर्वेस - मांगीलाल काशिनाथ जाधव,
पश्चिम - जगन रामा जाधव,
दक्षिण - गाडी रस्ता व
उत्तर - मांगीलाल काशिनाथ जाधव.

मौजे कृष्णनगर, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील शेतजमीन गट क्र.५७२ मधील प्रतिवादी क्र.३ यांचे नावे असलेले २० आर क्षेत्र ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

- पुर्वेस - रावसाहेब काशिनाथ जाधव,
- पश्चिम - रोहीदास रामधन राठोड,
- दक्षिण - बाबासाहेब भानुदास चव्हाण व
- उत्तर - नाला व गाडी रस्ता.

तसेच मौजे राणीउंचेगांव, ता. घनसावंगी, जि. जालना येथील मिळकत क्र.१८२२ मधील ६२५ चौरस फुट जागेवर दगड, विट, सिमेंटचे बांधकाम असलेले घर ज्याची चतुःसिमा खालीलप्रमाणे,

- पुर्वेस - रावसाहेब काशिनाथ जाधव,
- पश्चिम - बाबासाहेब दिपा जाधव,
- दक्षिण - बाबासाहेब दिपा जाधव व
- उत्तर - प्रकाश सुखदेव जाधव.

या संपूर्ण जमीनीमध्ये वादींना त्यांच्या हिस्स्याचा सरस निरस वाटणीने स्वतंत्र ताबा मिळणेबाबत व कायम मनाई हुकूम मिळणे करीता दावा दाखल केला आहे.

३. वादींनी पुढे असे कथन केले की, दावामिळकत ही वादी व प्रतिवादी यांची एकत्र हिंदु कुटूंबातील वडीलोपार्जित मालमत्ता आहे. वादी व प्रतिवादी हे

आपसात नातेवाईक आहेत. दावामिळकत ही वादी प्रतिवादी यांची एकत्र हिंदु कुटूंबातील मालमत्ता असून वादी व प्रतिवादी यांचा दावामिळकतीवर समान अधिकार आहे. वादी व प्रतिवादी क्र.१ यांच्या विवाह संबंधनातुन त्यांना वादी क्र.२ व ३ हे अपत्य झाले.

४. प्रतिवादी यांच्या त्रासाला कंटाळून वादी क्र. २ व ३ यांना घेवून वादी क्र. १ मुंबई येथे नातेवाईकांकडे राहत आहे. वादी क्र.२ व ३ हे अज्ञान असल्याकारणाने वादी क्र.१ यांच्यामार्फत अज्ञान पालन कर्ता म्हणुन दावामिळकतीवर आपला हक्क मिळणेबाबत प्रस्तुतचा दावा दाखल केला आहे. सदर दावामिळतीच्या उत्पन्नातुन वादींना प्रतिवादी क्र.१ ते ४ यांनी यापुर्वी उत्पन्नाचा हिस्सा दिलेला आहे. परंतु काही दिवसापुर्वी वादींनी प्रतिवादी यांना मुलांच्या शिक्षणाकरिता लागणारा खर्च व आरोग्य संदर्भात लागणाऱ्या खर्चाची प्रतिवादींकडे मागणी केली असता प्रतिवादींनी सदर मागणी फेटाळून लावली व वादींना कोणताही खर्च देण्यास नकार दिला.

५. वादींनी पुढे कथन केले की, वादी क्र.२ व ३ हे प्रतिवादी क्र.१ चे कायदेशीर वारस आहेत. त्यांचा दावामिळकतीमध्ये स्वतंत्र हिस्सा आहे. परंतु प्रतिवादी हे जाणीवपूर्वक वादी यांना त्यांच्या अधिकारापासुन वंचित ठेवण्यासाठी हिस्सा देण्यास टाळाटाळ करीत आहे. वादींनी यापुर्वी देखील त्यांच्या हिस्साची जमीन वाटून मागीतली परंतु प्रतिवादींनी मान्य केलेली नाही. याऊलट प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांनी प्रतिवादी क्र.४ यांच्या नावे गट क्र.२६ मध्ये ७० आर जमीन करून दिली. त्याचप्रमाणे सदर जमीन प्रतिवादी क्र.४ यांच्या नावे करून दिल्यानंतर वादींनी परत

अशी मागणी केली की, ज्या प्रमाणे प्रतिवादी क्र.४ यांना जमीन नावची करून दिली त्याचप्रमाणे वार्दींना देखील जमीन नावची करून देण्यात यावी. या गोष्टीला देखील प्रतिवार्दींनी विरोध केला व जमीन नावची करून देण्यास स्पष्ट नकार दिला.

६. वार्दींनी पुढे असे कथन केले की, त्यांनी दि.१६/१२/२०२२ रोजी प्रतिवार्दींकडे सदर मालमत्तेमध्ये वाटणी करून मागीतली असता प्रतिवार्दींनी त्यास नकार दिला. दावामिळकत कोणासही विक्री करून टाकु अशा प्रकारची वार्दींना धमकी दिली. वार्दी व प्रतिवार्दी यांचे आपसात पटत नसल्यामुळे प्रतिवार्दी क्र.१ ते ४ यांनी वार्दी यास त्यांचा कायदेशीर हिस्सा वादग्रस्त मिळकतीमध्ये वाटून देण्यास नकार दिला. म्हणून दि.१६/१२/२०२२ रोजी सदर हिस्सा वाटून देण्यास प्रतिवार्दींना स्पष्टपणे नकार दिल्यामुळे दावा दाखल करण्यास कारण घडले आहे. त्यामुळे प्रतिवार्दींविरुद्ध दाव्याचा निकाल लागेपर्यंत अथवा यथोचित आदेश होईपर्यंत तात्पुरता मनाई हुकूम मिळणेकरीता प्रस्तुतचा अर्ज दाखल करण्यात आला.

७. प्रतिवार्दी क्र.१ व ४ यांना समन्स पाठवून देखील ते दाव्यात हजर झाले नाही. त्यामुळे त्यांच्या विरोधात दावा एकतर्फी चालविण्यात आला. प्रतिवार्दी क्र.२ व ३ यांनी दाव्याची लेखी कैफीयत व मनाई हुकूमाचे म्हणणे नि.क्र.१३ प्रमाणे दाखल केले आहे. प्रतिवार्दी क्र.२ व ३ यांनी कथन केले की, वार्दीने सत्य परिस्थिती न्यायालयापासून लपवून ठेवलेली आहे. सत्य परिस्थिती अशी आहे की, वार्दी क्र.१ व प्रतिवार्दी क्र.१ यांचे लग्न झाल्यापासून वार्दी क्र.१ व प्रतिवार्दी हे मुंबई येथे रहावयास गेले होते. तेव्हापासून ते प्रतिवार्दी क्र.२ व ३ पासून विभक्त राहतात.

त्यामुळे वादीचा व प्रतिवादी क्र.१ हे प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांच्या एकत्र कुटुंबात नसून ते विभक्त आहेत. मौजे राणीउंचेगाव, ता. घनसावंगी जि. जालना येथील गट क्र.२६ मधील ७० आर जमीन ही प्रतिवादी क्र.४ ने एकनाथ भानुदास चव्हाण याच्याकडून नोंदणीकृत खरेदीखत क्र.१४१२/२०२० दि.०३/०७/२०२० नुसार ५,९२,०००/- रुपयामध्ये खरेदी केलेली आहे. त्याचे लग्न सन २०२० मध्ये झाले होते. सदर लग्नमध्ये प्रतिवादी क्र.४ च्या सासऱ्यांनी त्याच्या पत्नीला स्त्रीधन दिले होते. त्या स्त्रिधनातून त्याने सदरची गट क्र.२६ मधील ७० आर जमीन ही प्रतिवादी क्र.४ च्या नावावर खरेदी केलेली आहे. त्यामुळे सदरील मिळकतीशी वादीचा व प्रतिवादी क्र.१ चा काहीही संबंध नाही.

८. मौजे राणीउंचेगाव येथील गट क्र.२८ मधील प्रतिवादी क्र.२ च्या नावे असलेली ८० आर व मौजे कृष्णनगर ता. घनसावंगी येथील गट क्र.५७२ मधील प्रतिवादी क्र.२ च्या नावावरील ४० आर जमीन ही प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांची स्वकष्टाजीत मिळकत आहे. प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांनी मोलमजुरी करून सदरील मिळकत ही खरेदी केलेली आहे. मौजे राणीउंचेगाव येथील गट क्र.२८ मधील ८० आर जमीन ही त्यांनी मांगीलाल तुकाराम चव्हाण याच्याकडून खरेदीखत क्र.१६८३/२०१३ दि.११/०६/२०१३ रोजी २,८१,०००/- रुपयामध्ये खरेदी केलेली आहे. तसेच मौजे कृष्णनगर येथील गट क्र.५७२ मधील ४० आर जमीन ही त्यांनी रोहीदास रामधन राठोड याच्याकडून खरेदीखत क्र.४५२६/२००१ दि.०४/०७/२००१ रोजी रुपये २८,०००/- मध्ये खरेदी केलेले आहे. सदर

मिळकती ह्या प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांच्या स्वकष्टाजीत मिळकती आहेत. कुटुंबाच्या सोयीसाठी सदर मिळकती प्रतिवादी क्र.३ ने प्रतिवादी च्या नावावर केलेली आहे. प्रतिवादी क्र.३ हा नळफिटींगचे काम करतो त्याच्या उत्पन्नातून तसेच प्रतिवादी क्र.२ ने मोलमजुरी करून साचवलेल्या मौजे राणीऊंचेगाव येथील गट क्र.२८ मधील ८० आर व कृष्णनगर येथील क्र.५७२ मधील ४० आर जमीन हे खरेदी केलेली आहे.

९. मौजे कृष्णनगर येथील गट क्र.५६ मधील ९७ आर जमीन ही प्रतिवादी क्र.१ च्या वडीलाच्या नावे होती. त्यांना ५ मुले व मुली असे आपत्य होती. सदर जमीन ही वारसाने त्यांच्या मुला व मुलींच्या नावे फेरफार क्र.११७० नुसार आलेली आहे. परंतु सदर जमीन ही प्रत्येकाला १० आर वहिती करणे अशक्य असल्यामुळे प्रतिवादी क्र.३ याने उर्वरीत भावांना व बहिर्नींना रक्कम देऊन त्यांचा हिस्सा स्वतः घेतलेला आहे. त्यांच्याकडून हक्कसोडपत्र करून सदर जमीन ही स्वतःच्या नावावर केलेली आहे. वास्तविक प्रतिवादी क्र.३ याला सदर गटामध्ये वडीलोपार्जीत फक्त १० आर जमीन आलेली आहे व गट क्र.५७२ मध्ये २० आर जमीन वडीलोपार्जीत आलेली आहे. उर्वरीत जमीन हा प्रतिवादी क्र.२ ते ४ यांच्या स्वतंत्र मिळकती आहेत. सदर मिळकतीशी वादीचा व प्रतिवादी क्र.१ चा काहीही हक्क संबंध नाही. त्यामुळे वादीला सदर मिळकतीवर दावा दाखल करण्याचा कोणताही अधिकार नाही. वादीचा सदर मिळकतीमध्ये हिस्साही नाही. त्यामुळे वादीचा दावा प्रत्येकी १५,०००/- रुपयाप्रमाणे खर्चासह नामंजुर करण्याची विनंती त्यांनी केली.

१०. वादीतर्फे विधीज्ञ श्री. व्ही. के. तांदळे व प्रतिवादीतर्फे विधीज्ञ श्री. एस. एस. राऊत यांचा युक्तीवाद ऐकला. वादींनी व प्रतिवादींनी दाखल केलेल्या दस्तऐवजांचे अवलोकन केले. माझे विचारार्थ खालीलप्रमाणे मुद्दे उपस्थित झाले. त्यांचे निष्कर्ष कारणांसहित नमुद केलेले आहे.

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
०१	वादींच्या बाजुने प्रथमदर्शनी केस आहे का ?	नाही.
०२	न्यायाचा समतोल वादींच्या बाजुने आहे का ?	नाही.
०३	मनाई हुकुमाचा अर्ज मंजुर न केल्यास वादींचे न भरून येणारे नुकसान होणार आहे का ?	नाही.
०४	काय आदेश ?	अर्ज नामंजुर करण्यात येतो.

कारणमिमांसा

११. वादीने नि.क्र.०४ च्या कागदपत्राच्या यादीसोबत मौजे राणीउंचेगाव, येथील गट क्र.२६, २८, ५६६ व ५७२ च्या ७/१२ उता-यांच्या प्रमाणीत प्रती, मिळकत क्र.१८२२ ची नमुना ८ चा उता-याची प्रमाणीत प्रत व वादी क्र.१ च्या आधारकार्डची झेरॉक्स प्रत दाखल केली आहे. नि.क्र.१८ च्या कागदपत्राच्या यादीसोबत दावामिळकतीवर घर बांधकाम करत असलेल्या छायाचित्रांच्या दोन छायांकीत प्रती दाखल केल्या आहेत. नि.क्र.२१ च्या कागदपत्राच्या यादीसोबत हक्कसोडपत्र नोंदणी क्र.३७/२०२१, ३६/२०२१ व ३५/२०२१ च्या झेरॉक्स प्रती ईत्यादी दाखल केले आहे.

मुद्दे क्रमांक १ ते ३ करीता :-

तिन्ही मुद्दे एकमेकांशी निगडीत असल्याने चर्चेकरीता एकत्र घेतलेले आहेत.

१२. वादींनी असे कथन केले की, दावामिळकत ही वादी व प्रतिवादी यांची वडीलोपार्जीत मिळकत आहे. परंतु प्रतिवादींनी वादी क्र.२ व ३ यांना त्यांचा हिस्सा देण्यास नकार दिला, त्यामुळे वादींनी प्रस्तुतचा दावा दाखल केला आहे. प्रतिवादींच्या कथनाप्रमाणे दावामिळकती ह्या प्रतिवादी क्र.२ ते ४ यांच्या स्वकस्ष्टार्जीत व स्वतंत्र मिळकती आहेत. गट क्र.५६ मधील ९७ आर जमीन ही प्रतिवादी क्र.१ च्या वडीलांच्या नावे होती व सदर जमीन ही वारसाने त्यांच्या मुला व मुलींच्या नावे फेरफार क्र.११७० नुसार आलेली आहे. उर्वरीत जमीन ही प्रतिवादी क्र.२ ते ४ यांची स्वतंत्र मिळकत असल्यामुळे त्या मिळकतीशी वादींचा व प्रतिवादी क्र.१ चा काहीही हक्कसंबंध नाही.

१३. वादींच्या वकीलांनी युक्तीवाद केला की, प्रतिवादी हे वादी व प्रतिवादी यांची वडीलोपार्जीत मिळकत विक्री करण्याच्या प्रयत्नात आहे. करीता वादीला तात्पुरत्या मनाई हुकुमाची आवश्यकता आहे.

१४. अभिलेखावर उपलब्ध कागदोपत्री पुराव्याचे व संपुर्ण अर्जाचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, वादीने अर्जामध्ये प्रतिवादी हे दावामिळकत विक्री करत असल्यामुळे त्यांना विक्री करण्यापासून प्रतिबंध करण्यासाठी तात्पुरता मनाईचा

आदेश देण्याकरीता अर्ज केला असल्याचे अर्जात नमुद केलेले नाही. तसेच वादींनी अर्जामध्ये केवळ मोघम स्वरूपामध्ये प्रतिवादींनी दावामिळकत विक्री करण्याची धमकी दिल्याचे नमुद केले आहे. परंतू केवळ धमकी दिली म्हणून प्रतिवादी दावा मिळकत विक्री करण्याच्या तयारीत आहेत असे गृहीत धरता येणार नाही. प्रतिवादी दावा मिळकत विक्री करणार आहेत व विक्री करण्याच्या तयारीत आहेत, याबाबत काहीही नमुद नाही. वादींच्या वकीलांनी केलेला युक्तीवाद हा त्यांच्या लेखी मागणीपेक्षा वेगळा असल्यामुळे तो गृहीत धरता येणार नाही. वादींनी प्रस्तुत अर्ज प्रतिवादींना विवादीत मिळकत विक्री करण्यापासून प्रतिबंध करण्यासाठी दाखल केल्याचे अर्जात नमुद नाही. याउलट प्रस्तुत दावा व अर्ज दाखल करण्याचे कारण प्रतिवादींनी वादीस हिस्सा देण्याचे नकार दिल्याचे नमुद केलेले आहे. दावा व अर्ज या दोन्हीमध्ये दाखल करण्याचे कारण हे एकच नमुद आहे. केवळ प्रतिवादी दावा मिळकत विक्री करतील असे मौखिक कथन करणे पुरेसे नसून वादीला असे वाटण्याचे काणते कारण घडले ते नमुद नाही. प्रतिवादी जमीन विक्री करणार असल्यास ते सदर जमीन कोणास विक्री करणार आहे या बाबत वादीने काहीही नमुद केलेले नाही. प्रस्तुत दावा हा वाटणीचा असून वादीला कोणत्या प्रकारचा मनाई हुकुमाचा आदेश अपेक्षित आहे, हे स्पष्ट होत नाही.

१५. मनाई हुकुमाची दाद ही समन्यायीक दाद असल्यामुळे वादीच्या अर्धवट व स्पष्टता नसलेल्या अर्जाला गृहीत धरून प्रतिवादींच्याविरुद्ध आदेश पारीत करता येणार नाही. वादीला प्रथमदर्शनी त्यांची मागणी ही शक्यतांच्या आधारावर सिध्द

करावी लागेल. परंतु प्रस्तुत प्रकरणात वादींनी प्रतिवादींपासुन नेमकी कोणती भिती आहे व कोणता तात्पुरता आदेश हवा आहे, हे नमुद नाही. त्यामुळे जी मागणी वादींनी केली नाही, त्याबाबत आदेश पारीत करता येणार नाही. त्यामुळे वादी मनाई हुकुमासाठी समन्यायीक दाद मिळण्यास पात्र नाहीत.

१६. वरील सर्व बाबींचा विचार करता प्रस्तुत प्रकरणात वादींच्या बाजुने प्रथमदर्शनी दावा नसुन न्यायाचा समतोल हा वादींच्या बाजुने झुकत नाही. तसेच सदर अर्ज मंजुर न झाल्यास वादींचे न भरून येणारे नुकसान होणार नाही. त्यामुळे प्रतिवादींविरुद्ध तात्पुरता मनाई आदेश पारीत करणे न्यायोचीत होणार नाही. म्हणून मुद्दे क्रमांक १ ते ३ चे निष्कर्ष नाही असे नोंदविले आहे.

मुद्दा क्रमांक ४ करीता :-

१७. मुद्दे क्रमांक १ ते ३ चे निष्कर्ष विचारात घेता वादी हे मागणीप्रमाणे तात्पुरत्या मनाई हुकुमास पात्र नाहीत. म्हणुन मी खालीलप्रमाणे आदेश पारीत करीत आहे,

आदेश

अर्ज नामंजुर करण्यात येत आहे.

स्वाक्षरीत /-

(श्रीमती एल. पी. धन्वे)

सह दिवाणी न्यायाधीश 'क' स्तर,
घनसावंगी.

दिनांक :- ०९/११/२०२३